

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 kron. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poština, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se **vneprej**.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsa kokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Še enkrat sodni uradni jezik, neodvisnost sodnikov in politično hujskanje.

Politična morala nemških meščanskih strank propada od dne do dne. Pojmi prava, dostojnosti in poštenosti jim postajajo čedalje bolj tuji, njih vodilna načela so: pravo močnejšega, zvižaja in spletkarstva vsake vrste. V tem se ne more z avstrijskimi Nemci nikdo meriti, v tem so nedosegljivi mojstri. Za ta nov način političnega boja so pridobili že znaten del visokega uradništva in tudi njih ministri očitno priznavajo, da se v svojem uradnem delovanju držijo te strankarske taktike. Tem razmeram je pripisovati žalostno in v vsem kulturnem svetu naravnost nečuveno dejstvo, da se v Avstriji nasilno pretvarjajo čisto kulturna šolska vprašanja in čisto upravna vprašanja kakor je sodno jezikovno vprašanje v politična vprašanja ter da se na tak frivolni način zadržuje in preči gospodarski in kulturni razvoj vseh nemških narodov in s tem obenem tlači ugled in mogočnost države same. Vodstvo v tem boju so prevzeli nemški poslanci na Češkem. Ti so v svoji seji dne 8. t. m. na Dunaju sklenili sklicati shod vseh nemških strank v Homotovu dne 12. t. m., ter so za ta shod določili to le resolucijo: „Nemško ljudsko društvo na Koroškem (Deutscher Volksverein in K.) je vsled nasilnih zlomov slovenskih odvetnikov v jednotnost sodnega jezika na Koroškem vložilo svečan protest ter se je odločno proti temu zavarovalo, da bi hujskači po poklicu začeli kaliti do sedaj še malo moteni na-

rodni mir. Nemški poslanci iz Češkega so na svojem današnjem shodu sklenili, izraziti soglasje svojim nemškim sorojakom na Koroškem o priliki njih energičnih obrambnih naporov proti umetnemu poslovenjevanju Koroškega ter zagotoviti koroške Nemce, da se češki Nemci čutijo sedaj in se bodo čutili tudi v bodoče solidarne z njimi v vseh teh narodnih vprašanjih. — Že ton te resolucije kaže jasno dovolj, kako protikulturna je ta nemškošovinistiška politična struja v Avstriji.

Če je že resolucija pisana v tem tonu, si je pač težko misliti, katero stopnjo razljučenosti in strasti bodo dosegli govori posameznih nemških politikov na shodu v Homotovu.

To divjaštvo se širi kakor epidemična bolezen ter je okužilo že Spodnje Štajersko in Koroško. V načelnikih naše pravosodne uprave v predsedniku nadsodišča v Gradcu, v predsedniku deželnega sodišča v Celovcu in v pravosodnem ministru so našli ti uporniki proti v zakonih nam zajamčeni ravnopravnosti svoje odkrite podporne in pokrovitelje. Ta pijanost raste od dne do dne in bati se je, da bodo Nemci mislili, da je njih volja in želja že tudi pravomočen zakon v Avstriji. In vse to se godi prav letos, v jubilejnem letu našega cesarja, kateri je od cesarja Franca I. prevzel tudi za svojo vladno načelo: Justitia fundamentum regnorum. (Pravica je temelj kraljestev) in kateri vabi po geslu: viribus unitis (z združenimi močmi) vse avstrijske narode na delo za moč in slavo države. Kako pa naj se ta država razvija, raste in mogočna postaja, ako si nemška manjšina prizadeva zaslužniti slovansko večino. Le

one države uspevajo, v katerih so vsi državljani svobodni in enakopravni, dočim države, katerih člani se dele na gospode in sužnje, propadajo.

Ta nemška opojenost se širi že tudi za meje našega cesarstva. Na Nemškem je večina listov in ljudi na strani naših nemških šovinstov, saj to tako lepo odgovarja onemu duhu, ki je diktiral pruski razlastitveni zakon proti Poljakom, reformo zakona o združevanju, ki je tudi obrnen proti Poljakom in vsem slovanskim delavcem na Nemškem itd. Le redek je glas, ki svari Nemce pred tem besnim početjem, ki je nemškemu narodu na sramoto pred celim kulturnim svetom. Večina na Nemškem in v Avstriji je pa za ta svarila gluha.

V bodrilo boriteljem za naše pravice pa navajamo redke nemške glase vpijočega v puščavi, ki nam pričajo, da se vest tudi v nasprotnem taboru oglašča, da pride streznenje in spoznanje sedanjih zmot, ako bodo le naši dovolj energično in neomajno stali na stališču zakona in pravice ter zahtevali pravičnosti za nas.

„Frankfurter Zeitung“ sodi med vseimi velikimi listi v Nemčiji najbolj trezno in nepristransko o avstrijskih razmerah. V svojem dunajskem dopisu od 3. t. m. govori tudi o jezikovnem vprašanju pri nemških sodiščih na Češkem ter pravi: „Sprejemanje čeških tožb pri nemških sodiščih na Češkem je bilo že davno pred Stremayerjevimi naredbami pravilo, katerega ni nikdo tajil. Krčenje te prakse ne žali samo samozavesti Čehov, škoduje mariveč tudi njih opravičenim koristim . . . hebsko gibanje se je razširilo v zadnjem času dalje: nemška sodišča v

Homotovu in drugod so odklanjale češke tožbe ter odklanjale češke uknjižbe. Ni dvoma, da stojese sodniki, kateri so se tako naglo izneverili svojilastni praksi, pod političnim uplivom. Nem. narodni svet na Češkem vodi to akcijo, katero vlada ne more zabraniti.“ Dalje pravi dopis: „Še hujshe nego bi utegnile biti posledice obnovljenega jezikovnega spora za vladu, je omajanje justice, katere pravi temeljizpodkopava politična agitacija. Politik kot sodnik je bil pač med češkimi Nemci poprej neznana prikazen. Je li to narodni napredek, da prodira danes v justico nemških sodišč nacionalna politika? Gotovo je to kulturno in moralno propadanje, katero treba samo obžalovati.“ Tako piše „Frankfurter Zeitung“ o razmerah na Češkem. Kaj bi še le morala reči o postopanju justične uprave s Slovenci na Štajerskem in Koroškem?!

V nedeljo, dne 5. t. m. je bil na Dunaju občni zbor društva avstrijskih sodnikov. Predsedoval je dvorni svetnik dr. Leo Elsner. Zbor se je imel izreci o štirih predlogih, ki so važni za dogradnjo neodvisnosti sodnikov. Ti predlogi so: zasedanje spraznenih sodniških mest in kvalifikacija sodnikov, premena predpisov o dopustih, premena disciplinarnega zakona, § 12 in 13 statuta Najvišjega sodišča in sindikatnega zakona. Dr. Engel je poročal o teh štirih predlogih ter je končal svoje poročilo z besedami: „Mi sodniki se ne branimo kontrole javnosti, baš nasprotno, želimo si je. Ali je baš potrebno, da bi poslanci — in

LISTEK.

Poezija in proza.

(Dr. K. Ozvald.)

(Dalje.)

Povod mojemu štirinajst dnevnemu bivanju v Jeni je bil znanstvenega značaja; zato sem imel priložnost, spoznati glavne korifeje jenskega vseučilišča. Izmed teh bode pač slehernemu naobražencu znan sloviti glasilec monizina Haeckel, a Rein vsaj našim pedagogom. — Ker sem Cankarjevega mnenja, da „v neznatnosti se pojavi duša, v polizgovorjeni, brezpomembni besedi, v pogledu nikamor uprtem, v kretnji brez cilja“, sem pri prijateljskem sestanku na predvečer otvoritve naših ferijalnih kurzov z živim zanimanjem skilil čez zbrane množice tje preko k „mizi docentov“, da bi zvedel njih praktične nazore o — alkoholu. No, praksa ni nasprotovala teoriji: na mizi docentov sem videl limonado ali pa — nedotaknjeno pivo.

Ferijalni kurzi so bili pristopni „damam in gospodom“. Zbranih je bilo 406 udeležencev in udeleženek od Filadelfije v Ameriki do Tiflisa, od Westeraša v Švedski do Kopra na jugu, večinoma ljudskošolskih učiteljev in učiteljic. Nekoč pred predavanjem vprašam svojo črno laso sosedo, koliko časa je potovala do Jene. Samo en dan in dve noči, mi je odgovorila. Bila je pač pristna Rusinja, navajena govoriti o Rusiji in Evropi.

V ospredju predavanj je stala Reinova pedagogika in didaktika. Glavne ideje Reinovih misli bi se dale označiti sledeče: enotna organizacija vsega naobraževanja na narodni podlagi, poglobljena naobrazba učiteljev, ustanovitve stolic za pedagogiko na vseučiliščih, koedukcija, študij za ženske, ljudske univerze, vzgoja na umetnostni podlagi. Glede smotra, ki ga je s tem postavil Rein v pedagogiki v najširjem pomenu besede, soglašam popolnoma; oporekam pa mu glede sredstev, ki jih je nasvetoval za doseg tega velikega smotra, ker je nekako

izključno za podlago vzel zastarelo Herbartovo psihologijo pa absolutistično etiko, čeprav je priznal možnost evolucije tudi — v etiki.

Globok vtis mi je zapustil v duši Weinlov koleg „Krščanstvo v moderni literaturi“.

Komur je danes za popularnost, ta naj ne govori o krščanstvu na glas; izobrazena družba mu brez usmiljenja vžge na čelo pečat zakrknjenega klerikalca. In narobe postaneš bliskoma duhovit, če diskusijo o takih rečeh odkloniš s ciničnim nasmehom, ker je predmet te vrste debate — premagano stališče. Saj vendar krščanstva več ni! Ali mu niso smrtnega udarca zavdale pridobitve prirodoznanstva v 19. stol. pa Delitzscheve klinopisne študije?

No, kdor je na poti do svojega Krista

„imel čutiti in trpeti,
„mej dvomi, zmotami viseti“,

kdor se je do njegove blagovesti prikopal s srcem krvavečim, ta bo pred prestolom moderne vede pač spoštljivo nagnil glavo pa mirno priznal, — da

mu Krista ni vzela. Moderna veda je eliminirala različne primesi, ki smo jih istovetili z bistvom krščanstva, ter porušila svetovni nazor, ki je veljal za kvintensenco krščanstva. Tudi moderni monizem je zadel le premagano obliko krščanstva, a njegovega jedra ni zdrobil, vsaj onega Kristovega krščanstva ne, ki je človeku po njem zagotovljeno kraljestvo božje, ako se mu je duša prerodila v znamenju ljubezni — do Boga in do bližnjega.

„Za nečim višjim, kar ni iz prahu,
stremi naš prah . . .“

Kako pa človek s srcem krvavečim išče svojega odrešenika, to je Weinell z elementarnim učinkom pokazal ob duševni tragediji treh velikih pesnikov: Ibsena, Björnsona in Nietzscheja. Ravno pesnikovo dušo in ne morda filozofove, pa nam je predočil za to, ker le poet lahko reče o sebi: „Und wenn der Mensch in seiner Qual verstummt, gab mir ein Gott zu sagen, wie ich leide.“

Dalje sledi.

s tem cela javnost — bili naravnost pozivani k imediatnim tožbam proti nam, puščam za sedaj na stran. Pa ne glede na dogodke zadnjih dni sploh, je li mogoče resno zahtevati sodniške neodvisnosti odsodnika stlačenega v činovne razrede, nakazanega na postop v službi in na prijaznost predstojnikov, posebno še če je vrhu tega na polovico sodnik, na polovico pa politični, finančni in policijski uradnik? Čas je resen in korakamo nasproti trdemu in težkemu boju. Bodimo v njem jedini in dajmo tej jedinosti še večji pomen s tem, da predloge enoglasno odobrimo. „Sodnik naj bode svoboden in neodvisen!“ Zbor je predloge enoglasno sprejel.

Tudi to je veselo znamenje, da se je v nemških sodnikih vzbudila stanovska zavest. Nacijonalni šovinizem in upornost, ki sedaj razsaja na Češkem, Spodnjem Štajerskem in Koroškem postane morda epizoda, znak začasnega propada avstrijskega sodništva. Neodvisen sodnik je v resnici le oni, kateri vidi pred seboj samo zakon in svojo vest — ne pa diktat kakega predsednika Narodnega sveta. Na naših poslancih pa je, da v tem boju ne omagajo in se tudi ne udajo, ampak da vstrajajo in z največjo odločnostjo zahtevajo pravičnosti za svoj narod in tudi za slovenske sodnike!

Kmetijski in obrtni zlet v Prago.

Mesca maja se bode torej otvorila jubilejska razstava v Pragi, katero priredi trgovinska in obrtna komora praška. To bode v prvi vrsti gospodarska razstava. Trgovina, obrt, kmetijstvo, rudarstvo pokazali se bodo v najlepših jasnih podobah. In češka zemlja ima nekaj pokazati v teh strokah. Zato je nujno želeli, da bi se iz naših krajev udeležilo mnogo kmetovalcev, obrtnikov in trgovcev te razstave. Ne zaradi zabave, ne samo zaradi ogledovanja tega za vsacega Slovana tako čudovito zanimivega in krasnega mesta, ampak zaradi poduka bi morali naši ljudje to razstavo ogledati. Naši trgovci bi morebiti našli nove trgovske zveze bodisi kot prodajalci, bodisi kot odjemalci. Saj je vendar bolje, če nosimo svoj denar bratu Slovanu kakor pa svojemu zati-ralcu, ki nas potem z našim lastnim orožjem pobije.

Naš obrtnik bi videl moderne stroje, nove načine obrtnega dela, o katerem se mu v naših razmerah niti ne sanja. Bolj kakor vsak knjižni poduk ali ustmeno predavanje podučila bi ga živa podoba, ki bi jo videl. Naši kmetovalci bi uvideli, kako daleč se pride z umnim kmetovalstvom, kako se tam razvija združništvo in bi lahko priredili kak izlet v okolico praško ogledat kakšno vzorno obdelano zemljišče, racionalne hleve, mlekarne itd.

Sklenjeno je že osnovati tak kmetijski vlak iz Ljubljane pod vodstvom g. Skalickega. Aii ne bi mogoče bilo tak kmetijsko obrtni vlak osnovati iz južnega Štajerja čez Celovec po državnih železnicah. Vlada bi za tako podučno potovanje gotovo znižala vozne cene. Čehi bi šli na roko pri prenočiščih. Voditelj bi se pa našlo mej nami in v Pragi imamo lepo število dijakov, ki bi prevzeli vodstvo naših rojakov.

Ne bi li moglo obrtno društvo v Celju to zadevo nujno v roke vzeti? In če bi potem naši možje videli to delavno, trezno a narodno tako navdušeno češko ljudstvo, če bi videli to divno, stovežato* mesto polno najzani-

mivejših zgodovinskih spomenikov obli-tih s krvjo in žalostjo in slavo nekda-j pobitega, a s čudovito močjo zopet vstalega slovanskega naroda, ali se ne bi več ognja zanetilo v naših srcih, kakor ga po navadi pokažemo.

Mislimo, da bi si za našo reč pridobil veliko zaslugo, kdor bi to zadevo v roke vzel in jo primerno izvel.

Politični pregled.

Domače dežele.

V seji državnega zbora dne 9. t. m. je bila sprejeta z 292 proti 99 glasom nujnost vladnega predloga o ministerstvu javnih del ter se je koj potem tudi prešlo na podrobno razpravo, ki je pa morala biti zelo kratka. V tej debati se je pokazalo, da so se bridko motili oni, kateri so mislili in upali, da je obnovenje napredne stranke med avstrijskimi Nemci še sploh mogoče. Posl. Redlich, ki se je pred volitvami delal takega naprednjaka, da mu niti dunajski liberalizem ni več zadostoval, se je v tej debati krščanskim socialcem naravnost vsiljeval. Vsi opozicionalci posebno dr. Adler, Masaryk in Günther so kar najodločnejše grajali določbo, da se obrtno šolstvo dodeli novemu ministerstvu ter je postavil pod Gessmannovo komando, katerega vedi in šoli sovražno stališče je splošno znano. Dr. Redlich pa to prav nič ne moti in je tudi s to določbo zadovoljen. Prof. Masaryk je dejal. „Ni je ne prakse ne praktičnega življenja brez fakične izobrazbenosti. Temelj politike srednjih stanov mora biti moderna, znanstvena izobrazba“. V narodnem in državnoopravnem obziru nimajo Slovani od Gessmanna kaj pričakovati, saj je poznan kot zagrizen centralist in germanizator; njegovo delo je, da bi bila češčina na obrtnih nadaljevalnih šolah na Dunaju izključena. Znano je, da se tudi njegova stranka, ki vlada na dunajskem magistratu z vso odločnostjo z Luengerjem na čelu upira proti temu, da bi se v proslavo cesarjevega jubileja dovolile na Dunaju tri češke gledališke predstave. Slovenci in Poljaki so se pa v tem vprašanju izrekli s Čehi jedine in če bodo Čehi kot tujce vrgli, kakor minister Peschka zahteva z Dunaja, ne pridejo na slavnost tudi Poljaki in Slovenci in Masaryk poziva vse dostojne ljudi, naj se teh slavnosti vzdrže, ako bi se proti Čehom na tak žaljiv in sramoten način postopalo. Profesor Hráský je bil upisan med govorniki za novo ministerstvo, govoril je pa kot tehnik iz zgolj strokovnih obzirov proti vladni predlogi. Konstatiral je, da je bilo osnovano to ministerstvo samo iz političnih razlogov, nikakor pa ne iz stvarnih. Na čelo so mu postavili nestrokovnjaka, ter se sploh niso ozirali na prizadevanja državnih in privatnih tehnikov in niso pri snovanju novega ministerstva niti vprašali za svet ali mnenje prosto združenje tehnikov v parlamentu, čeprav je bil to minister prej obljubil. Hráský graja nadalje, da niso bila osnovana deželna stavbena ravnateljstva ter tehniški svet. Glavni govornik za vladni predlog je bil Gessmannov prijatelj zloglasni neotesanec Bielo-hlavek. V podrobni debati sta spregovorila še glavna govornika za in proti, na to se je glasovalo. Vladni predlog, s katerim se vsled ustanovitve ministerstva javnih del menjajo zakonite določbe o delokrogu raznih ministerstev, je bil sprejet. Na to se je glasovalo z resolucijo posl. Güntherja in sicer za vsak odstavek posebej. Med sprejetimi odstavki se nam zde najvažnejši oni, ki zahteva naj se pokliče odličnega tehnika v ministersko predsedništvo, odbor za povzdigo obrti naj

se razdeli na tehniški in upravni od-delek ter naj se postavi tehniškemu oddelku tehnik na čelo; pri deželnih vladah naj se ustanove tehniški od-delki. (Hráský je zahteval samostojne stavbinske urade s posebnimi tehniškimi sveti, kateri naj bi nekatera vprašanja že definitivno v zadnji stop-nji reševali).

Komaj je bilo to vprašanje rešeno in Gessmannov resort zavarovan so se počutili klerikalci gospodje v parla-mentu in so to tudi pokazali.

Prišla je na dnevni red Hoekova interpelacija o konfiskaciji Wahr-mundove brošure. Tu je naenkrat pod-predsednik Žáček zahteval, naj se o tej interpelaciji razpravlja v tajni seji. Temu so se uprli socijalni demokratje in poslanci majhnih opozicijskih strank, dočim so bile vse „svobodomi-selne in napredne“ nemške stranke edine s kršč. socijalci in združenimi klerikalci, kateri so uprizorili velikansk škandal v parlamentu. Dvakrat se je glasovalo o tajnosti in dvakrat je bila večina za klerikalni predlog. Koncem seje je pa poslanec Seitz prečital v interpelaciji na predsednika konfisci-rana mesto Wahrmundove brošure — in s tem je bil namen imuniziranja brošure tudi dosežen. Pripomnimo naj še, da so združeni nemški, češki, poljski, slovenski in italijanski klerikalci vlo-žili interpelacijo, v kateri brezobzirno in z ostrimi besedami zahtevajo, da naj se Wahrmunda odstavi od službe in „nadomesti z drugo sposobno učiteljsko močjo“. Gospode se čutijo in baron Beck jim pojde rad na roko.

Poljska ljudska stranka je 9. t. m. vstopila v Poljsko kolo kot član. S tem je konec politične samostojnosti te poljske stranke, v katero so stavili kmetje toliko nad za boljšo bodočnost. V kolu bodo imeli stančiki (plemeni-taši) umstveno nadvlado, ker so po svoji izobrazbi in po svojih skušenostih gotovo nad ostalimi člani kola. Stan-čiki so pa v politiki zasledovali še vedno koristi svoje plemenitaške kaste, to bodo delali tudi v bodoče in je le obžalovati, da so poslanci ljudske stranke na tak način izdali koristi svojih kmetjskih volilcev, katere koristi so onim poljskega plemstva in velepo-sestva popolnoma nasprotni. Združenje poljskih strank pomeni znatno okre-pjenje reakcionarcev v parlamentu.

Istega dne je stavil rusinski po-slanec dr. Lewicki nujni predlog jezi-kovnega zakona za celo državo. Ru-sinski predlog obsega 10 točk, katere so prikrojene v prvi vrsti za gališke razmere in ne bodo vzbudile niti v slovanskih poslancih soglasja. Ta predlog nima nade, da bi se kdaj o njem raz-pravljalo v parlamentu.

Parlament je šel na velikonočne počitnice in se snide šele 30. t. m. zopet.

Srbska samostojna stranka na hr-vatskem saboru je v javnem pismu pozvala bana Raucha, naj svoje obdol-žitve, da so Srbi veleizdajalci, tudi do-kaže. Na to je odgovoril baron Ranch dne 11. t. m., da je samostojna srbska stranka prenesla čisto politična vprašanja na čisto osebno polje, v čemer ji pa on ne bo sledil. Nadalje trdi gospod ban, da stoji glasilo stranke Srbobran z vsemi svojimi simpatijami na strani velikosrbskih sanjačev, ka-terih središče je v inozemstvu. Skratka, baron Rauch bi rad baronu Aehren-thalu dokazal, da so Srbi antidina-stični in da je njih politika veleizdaj-ska. Zdi se, da je hodil v politično šolo madžarskih šovinistov — ali pa naših pra- in nadgermanov in odbor-nikov nemškega društva v Celje.

Štajerske novice.

— Moška in ženska podružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ ste imeli minulo soboto svoj redni občni zbor. Iz tajniških in blagajniških po-ročil posnamemo, da ste obe podružnici minulo leto marljivo delovali; posebno priznanje zasluži blagajnik moške po-družnice g. dr. Štefan Rajh. V novi odbor moške podružnice so izvoljeni gg. dr. A. Dolar (predsednik), dr. Guido Serbec, dr. Janko Serbec, Stermecki, Voglar in dr. Štefan Rajh (odborniki.) V novi odbor ženske podružnice so izvoljene gospe dr. Kukovčeva, gospo-dične Mila in Melanija Serbecovi, Minka Moos, Kalanova in gospe dr. Schwa-bova (odbornice). Sklene se za moške podružnico pobirati mesečne doneske. Družbi pošljeta obe podružnici vsaka po 300 K udnine, kot delegati, ozir. delegatinje za glavno skupščino so iz-voljeni gg. dr. Dolar, dr. Guido Serbec in dr. Kukovec, gospe ozir. gospodične dr. Kukovčeva, Minka Moosova in dr. Schwabova.

Stoletnica celjske gimnazije se namerava obhajati s posebno slavnostjo meseca junija. Namerava pa se dati tej slavnosti popolnoma nemško lice, kljub temu, da je na višji gimnaziji polovica slov. dijakov. S to zadevo se še bomo natančneje bavili.

— Veselo alelujo želi tovarišem udeležencem poučnega tečaja „Nar. str.“ v Celju Černešek Franc.

— Prošnja. „Bralno društvo v Gabrji pri Celju“, ki se je v velevažni postojanki dne 20. jan. 1907 ustano-vilo, ima v prvi vrsti namen pospeše-vati omiko s čitanjem knjig in časo-pisov. Ker pa odbor v doglednem času z ozirom na razne druge potrebščine ne more nabaviti raznih znanstvenih in pripovednih knjig za društveno knjižnico, se tem potom obrača na slav. občinstvo s prošnjo, naj ono pripomore po moči, bodisi z brezplačno podarit-vijo knjig ali pa z denarnimi prispevki.

Dasiravno je naša domovina danes preplavljena z enakimi prošnjami, vendar se odbor nadeja, da ne bode ta prošnja zaman.

Odbor društva, pa tudi narod Vam bode hvaležen za Vaše človekoljubno delo.

Prejem event. darov bode odbor potrdil.

— Resolucija „Nemšk. društva“ v Celju. Spomlad je prišla v deželo, po raznih celjskih gostilnah točijo sedaj takoimenovani „bockbier“. Pri-jetna tekočina je to, lahko se pije in človek kmalu pride v primerno navdušenje „biertischpolitike“. Sedelo je v neki celjski oštariji omizje nemških celjskih odvetnikov, ki še danes stoje na braniku za neke narodne interese nemških Celjanov (da ti ubogi nemški Celjani vsak dan trepečejo pred zvi-šanjem obč. doklad, to kliče s polnimi žepi nič ne briga) in je sklenilo reso-lucijo, katera kaže, da je morala kaka ljubeznjiva Heba že mnogokrat obiskati to omizje, reprezentujoče odbor nekega „Nemškega društva“ v Celju. V reso-luciji modrujejo namreč naši nemški (?) prijatelji, da služijo baje zahteve slov. politikov po višjem deželnem sodišču v Ljubljani „panslavističnim stremlje-njem“ (!). Nadalje izreka imenovano omizje svoje obžalovanje (saprment) nad slabostjo (!) justičnega ministra, ki je povzročila te grozne (!) zahteve. (Grozne zategadelj, ker bi potem razni nemški protežiranci ne avansirali tako hitro.) Izrekajo se gospodje tudi proti slov. višji gimnaziji, ker je to brez-mejna (!) in baje čisto politična zahteva. Vsi nemški poslanci se pozi-vajo, da upoštevajo ta bolesten izrodek celjske „biertischpolitike“ in nacional-

* včz = stolp, stovežatij = sto stolpi.

nega šovinizma. No, čas in razvoj razmer bo šel preko „voditeljev“ naših nemških in napol nemških someščanov — katerim je ustanovitev dež. višjega sodišča v Ljubljani in slovenska višja gimnazija v Celju pač deveta briga. Še radi bi videli, da bi prišlo več fantov v mesto, saj se zasluži pri tem marsikatera kronca. Smešna pa je domišljija te nemške advokatske klike, ki si domišljuje Slovence predpisovati njihov kulturni in gospodarski razvoj — na drugi strani pa si od našega ljudstva služijo svoj kruh. — „Štajerc“ pa se celo zaradi zahteve po višjem dež. sodišču v Ljubljani povspne do trditve, da je to „oslarija“ in da so „prvaki“ vsled tega „deželni izdajalci“. To piše znani — Linhart. S tem smo menda dovolj povedali.

— **Koncert „Šentjurskega pevskega zbora“.** Koncerti so v naših trgih in malih mestih zmiraj nekoliko kočljiva stvar. Tu je mnogo prepornih točk: energičen in diplomatičen pevo-vodja, primerni komadi, prostori, občinstvo. Včerajšnji koncert „Šentjurskega pevskega zbora“ je prijetno iznenadil: mala, vesela dvoranica pri Nendlu, bolj velika soba, odlično občinstvo, domačini in izredno mnogo Celjanov, tehnično zadostujoče sviranje našega celjskega orkestra pod „čarobno palico“ g. učitelja Žagarja, petje — kratkomašo zadovoljni smo bili. Spored je obsegal v godbenih točkah znane valčke in pesmi iz operet; godba, ki ne razburja, ki ne draži človeka k kakemu premišljevanju, temveč ki jo deseto in stoterokrat radi poslušamo. Ideja tega orkestra je bila zelo srečna; želimo mu še več takih uspehov kakoršni je bil včerajšnji v Št. Jurju! Pel je deloma mešan zbor, deloma moški pod vodstvom g. učitelja Čuleka. Precej Volaričev „Gospodov dan“ se je moral ponoviti. Saj je rado videlo oko krasen venec šentjurskih gospodičin, in še rajše slišalo uho ta zlasti z dinamične strani tako dobro naštu-diran komad.

Višek večera je pa bila „Urica“, skladba g. dr. Jos. Ipavica. „Urica“ je imela že zunanje dvoje privlačnih sil: dirigiral jo je g. skladatelj sam in se je torej podala tako, kakor jo hoče on imeti, drugič pa je nastopila kot solistinja gospodična Erna Černoškova. Močau, svež in prijeten glas ima gospodična, velik včerajšnji uspeh „Urice“ je temeljil na tem glasu. Ne moremo podati strokovnjaške ocene komada, a opišemo lahko ntiš na občinstvo: tu je vse ploskalo, klicalo g. skladatelja, zahtevalo ponovitev; občinstva se je lotilo pravo navdušenje. Seveda se je „Urica“ ponovila. V moških zborih smo slišali tenor g. E. Vargazona, star, ljub znanec nam je ta tenor; občudujemo ga zmiraj znova. Ponavljati so se tudi morale „Naše gore“, skladba g. dr. G. Ipavica. Št. Jur je lahko ponosen na svoj pevski zbor. Kakor čujemo, mislita pevski zbor in pa orkester nastopiti pričetkom maja v Celju.

— **Iz Gornjegagrada.** „Zoper 9. bežjo zapoved se pregreši, kdor ima naročeno „Domevino“ ali „Narodni list“. Tako je govorila tu pred kratkim neka ženica. Saperment, slabo spričevalo za g. kaplana Berka, da znajo njegove najzvestejše ovčice tako slabo katekizem. Pa, je li slučaj ali kaj, da je govorila ženica ravno o 9. božji zapovedi, kaj mislite, g. kaplan Berk?

— **Železniški promet** je na progi Pragersko-Budimpešta deloma pretrgan, ker je pri Kraljevcih pod Čakovcem voda predrila železn. tir.

— **Delajte jarke v vinogradih!** Od Sv. Jakoba v Slov. gor. poročajo, da se je v mnogih novih vinogradih vsled vode potegnili zemlja v dol, mestoma do polovice orala! Največ vsled tega, ker ni bilo potrebnih jarkov za odtokanje vode. Zatorej delajte jarke po vinogradih za hiter odtok vode!

— **Ustrelil je orožniški postaje-** vodja Krumy 19letno deklo Schopf v neki gostilni bl. Knittelfelda. Meril je v šali s svojo puško, katera se mu je pri tem sprožila.

— **Samonemški poštni pečat** ima pošta pri Sv. Francišku Ks. v Zg. Savinski dolini. Želimo, da se kmalu odpravi. Občina Bočna, na noge!

— **Vinogradniški odsek držav-** nega zbora je sklenil pozvati vlado, naj politične oblasti prav posebno pazijo na uvoz ogrskih vin in naj na podlagi postave o živilih zabranijo uvoz ponarejenega vina.

— **Vreme** se je pri nas dokaj zboljšalo in je pričakovati kmalo zmagoslavnega prihoda spomladi. Na Zg. Avstrijskem pod Dunajem in na Zg. Štajerskem pa je še v petek močno snežilo.

— **V Dobovi** dobijo novo pošto, katere ustanovitev je trgovinsko ministertvo že dovolilo.

— **Plemenit dar.** Gornjesavinska posojilnica v Mozirju je v proslavo šestdesetletnega vladanja našega cesarja podarila dijaški kuhinji v Celju 500 K kot nedotakljivo glavnico, od katere se smejo rabiti vsakoletne obresti, razun tega pa je za letos še posebej darovala kot jubilejni dar 50 K. Bodi ji izrečena iskrena zahvala in naj bi našla obilo naslednic!

— **Surov hlapec.** Nek hlapec v Brežicah se je zabaval s tem, da je zvezal kravam, ki jih je gnal na vodo, repe skupaj in jih je potem razganjal. Jedni kravi se je pri tem odtrgal cel rep s korenino vred.

— **Cesar je odlikoval** z zlatim križcem g. Leopolda Petovarja, veleposestnika in poštarja v Ivanjkovcih pri Ormožu. Znanemu vrlemu narodnjaku naše prisrčne častitke!

— **Častnim občanom** je imenovala g. dr. Ploja, drž. in dežel. poslanca, občina Medborovnica pri Borovljah na Koroškem v priznanje velikih zaslug, katere si je pridobil s svojim vstrajnim in požrtvovalnim delovanjem za slovenski narod sploh in kot bivši oficijelni zagovornik in branitelj koroških

Slovencev za slovenstvo na Koroškem posebej. Tako mislijo o g. dr. Ploju vrli Korošci. To si naj zapišejo tudi za uho gg. Caf, Bohanec, Bratušek in družba.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslal g. Otmar Golob, not. kandidat v Kozjem 20 K narodnega davka, nabranega za mesec april. Iskrena zahvala nabiralcu in darovalcem!

— **V Dragoviču** bl. Sv. Lovrenca v Slov. gor. je pri volitvah štajercijanska stranka popolnoma propadla. — Zadnjega „Štajerca“ so nagnali iz občine Šalovci pri Središču. Ljudstvo počasi uvideva, kam ga pelje to glasilo ptujskih nemškutarskih kramarjev.

— **Iz Ptuja.** Proti nameščenju okr. pisarne v novem rotovžu se pritožuje „Novi Slov. Štajerc“. Pisarniški prostori so baje temni in nezdravi, potem pa mora okraj plačevati tudi visoko najemnino.

— **Na Kogu bl. Središča** so bili pri obč. volitvah izvoljeni vrli narodni možje gg. A. Borko, Fr. Cajnko, J. Govedič, J. Pokrivač, J. Brumen, P. Habjanič, Fr. Hedžet, Mat. Hedžet, Mart. Hedžet, Lavr. Tušek in Fr. Rotar. Ker so tam znano trdni in odločni naprednjaki doma, se te izvolitve tudi mi veselimo.

— **Surov častnik.** Minul torek je na Zidanemmostu nek čisto mlad častnik o priliki vojaškega transporta iz Budimpešte v Ljubljano udaril nekega vojaka tako s pestjo po obrazu, da se mu je vlila kri. Tako se ravna z našimi fanti pri vojakihi — na drugi strani pa zahtevajo častniki iz ljudskih žuljev zvišanja svojih plač!

— **Poštna vest.** Mesto poštnega ekspedijenta pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah je dobil g. Jakob Čuček.

— **Povodnji.** Poročali smo minul teden kratko o povodnjih v Slovenskih goricah in na Spodnjem Dravskem polju. Sedaj čitamo po raznih časnikih prav vznemirjajoča poročila o škodah, ki jo je zlasti napravila Pesnica. F. Girstmayr piše v graških listih, da je zaradi počasne uravnave Pesnice pri Zg. Sv. Kungoti uničena vsa ozimina in da bo na njivah, na katerih bo voda še dolgo časa stala, težko sejati koruzo in saditi krompir. Prebivalci so za letos že spomladi uničeni. — **Iz Ptuja** se poroča, da je Pesnica poplavlila vso okolico zlasti pri Forminu, Samošanih, Moškanjcih in v Cvetkovcih (kjer so ravno dodelali uravnavo); sila je bila minul četrtek tolika, da so morali priti iz Ptuja vojaki pijonirji z jednim častnikom in z dvema pontonoma. Rešili so deset ljudi iz hiš, ki so bile v nevarnosti. Polja so vničena, travniki zamlajeni, ceste pokvarjene, celo trden železniški nasip je trpel. Naj bi naš državni poslanec g. dr. Ploj prišel v poplavljen kraj in videl škodo, da bi se mogel na pristojnih mestih potegniti za nas. Škoda bi ne bila tako velika, ako bi bil že tudi srednji del Pesnice uravnan. — Grajeno pri Ptujju hočejo uravnati. 28. apr. se vrši tozadevna komisija.

— **Iz Ptuja.** Dne 5. mal. travna so vprizorili naši diletanti nanovo prirejeno ljudsko igro „Martin Smola“. Nekaj besed o ulogah. Gspdč. Luknar je igrala gospo Černe; ona je drugače izvrstna in požrtvovalna sotrudnica našega diletantskega gledališča, a tokrat ji očitvidno ni ugajala uloga in je je igrala z neko resignacijo. Sicer je pa ona naša „gledališka zvezda“. Uloge mnogo mučene in sitne tašče je prevzela gospdč. Mahoričeva. Pri njeni mladosti zelo težka naloga. Želeli bi v prihodnje, da se upošteva pri razdelitvi ulog starost: ako ima vsakdo svoji starosti in temperamentu primerno vlogo, se tudi lažje uživi v njo in jo lepše podaje! Pohvalno omenimo Marto Poljančevo (g. Toplak). Zelo mnogo se je zahtevalo od g. Kocmuta, kateri je imel vlogo M. Černeta; človek, ki je celi dan vprežen v delo, si ne more povsem prisvojiti tako dolge in težke uloge. Glede igre pa je on priznane izvrstna moč. Spretno je izvršil svojo nalogo g. Šegula kot Tobija Poteron; še boljši bi bil, ako bi mu narava podarila bolj bujne telesne oblike. Beris Menski (g. Lever) pa ima tako nevhvaležno ulogo, da če se igralci v tretjem dejanju malo prehite, niti nima prilike nastopiti. Ostale vloge (gg. Žmaher, Lenard, Poš in Jerše) so zadostale. Mnogim ni ugajala nadomestitev raznih imen v igri z domačimi. Šepetavcu bi se včas ne smel smiliti glas, posebno ob važnih trenutkih. Toliko sine ira et studio o igri z željo, da bi se naše skromno gledališče lepo razvijalo tudi v bodoče in da bi našlo toliko požrtvovalnega truda tadi še za naprej. Naj si bodo vse cenj. igralke in igralci v svesti, da vrše važno narodno in kulturno nalogo!

Druge slovenske dežele.

— **Dr. Bogumil Vošnjak** je izvršil dne 4. in 9. t. m. v Goriški čitalnici zanimivo predavanje o prvih dveh desetletjih slovenske politične in narodne zavesti. Po Veliki noči se g. B. Vošnjak zopet vrne na univerzo v Heidelberg v svrhu nadaljevanja svojih strokovnih študij.

— **Pri Oblasserju v Podgori pri Borovljah** so pred kratkim štrajkali delavci, ker so bili preslabo plačani. Gospod pivovarnar Oblasser je njih opravičenim zahtevam takoj ugodil in plače povišal, tako, da so zopet začeli delati.

— **Varstvo planink na Koroškem.** Cesar je potrdil posebno deželno postavo za Koroško, katera določuje varstvo planink.

— **Cerkev v spomin cesarici** Elizabeti mislijo sezidati v Krivi Vrbi ob Vrbskem jezeru na Koroškem.

— **V Krmini** na Goriškem ste bili premeščeni minuli teden dve stotniji pešpolka št. 47. Ostanete stalno tam.

— **Samomor.** V Lokavcu na Vipavskem si je krčmar Slokar prerezal vrat in z britvo razparal trebuh. Storil je to v napadu umobolnosti.

Velika manufakturna trgovina Karol Vanič, Celje, Nar. dom.

Moderno volneno in sukneno blago
v vseh barvah in kakovostih.

Perilno blago v velikanski izberi.
Izključno nizke cene.

— **Gibanje vojaštva.** Splošno se opaja, da namešča naše vojno ministerstvo prav pridno posadke na Goriškem; zadnje dni so dobili posadke Trzič, Gradišče ob Soči, Sežana, Rovinj. Ojačila se je posadka v Gorici in ona v Trstu, ki šteje sedaj 13 bataljonov.

— **Meteor** je padel v Avčah na Goriškem na zemljo. Nekateri ljudje so mislili, da je priletela topova kroglica iz Italije.

— „**Balkan**“, hrvatski dnevnik v Trstu, glasilo posl. Mandiča, baje preneha ta mesec izhajati.

— **Nemški razpisi in slovenski uradi.** V „Novi Dobi“ čilamo: „V uradnem listu „Ljubljancanek“ št. 82. od 9. t. m. najdemo samo nemški razpis učiteljske službe c. kr. okrajnega šolsk. sveta logaškega. V isti številki razpisuje kranjski deželni odbor neko ustanovo samo nemški, menda zato, ker je za plemenitaše. Mislimo, da bi kranjskim plemenitašem prav nič ne škodovalo, če bi znali tudi slovenski. Vsaj deželni odbor bi moral varovati pravice slov. jezika. (Od Šukljejev in Šusteršičev pač kaj takega ne moremo pričakovati.) Čemu sploh izdaja vlada v Ljubljani nemški dnevnik in nemški uradni list?

Svetovne vesti.

— **Gozdni požar.** Velikanski požar je izbruhnil v gozdovih grofa Festetiča blizu Kapošvara na Ogrskem. Gozdi so goreli dva dni. Škoda se še doslej ni mogla oceniti.

— **Preseljevanje v Ameriko.** Dočim se je lansko leto okrog 32.000 oseb odpeljalo iz hamburške luke v Ameriko, se jih je odpeljalo letos komaj 3500.

— **Ured prosilci nima madžarski grof Sechenyi,** kateri se je oženil pred kratkim z bogato ameriško milijonarko Vanderbilt. Policija mu je dala zato dva detektiva na razpolago.

— **Nuncij Granito di Belmonte** bo po poročilih pariških listov v plačilo za svoj nastop na Dunaju v Wahrmandovi zadevi imenovan kardinalom, obenem pa bo Dunaj zapustil.

Sivalni stroj

se po nizki ceni proda. — Kje, pove upravništvo „Domovine“.

Loterijske številke.

Trst, dne 11. aprila 1908: 58, 6, 51, 76, 85.
Linc, „ „ „ 69, 9, 74, 25, 50.

Lična žaga

pripravna tudi za malo vodo z vsem orodjem je po nizki ceni **naprodaj**. — Prodajam tudi že nekoliko rabljen **stroj** za snajenje pšenice.

Anton Arčan, Černolica

p. št. Jurij ob j. žel. 239 3-1

15 različnih lepih razglednic

z velikonočnim voščilom (tudi druge) dobi. kdor pošlje 1 krono v denarju ali znamkah, na trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami

VILKO WEIXL, Maribor
gosposka ulica števil. 33.

Velika izbira krasnih umetniških razglednic, 231 8 do 10 komadov za 1 K. 3-3

SUKNA

in modno blago za obleke priporoča tirma

R. Kocian

tvornica za sukno

v Humpolcu

na Češkem.

Tvorniške cene. { Vzorci franko.

Vabilo na

OBČNI ZBOR

„Okrajne posojilnice v Ljutomeru“

ki se boče vršil

na belo nedeljo, dne 26. aprila t. l. ob 8. uri dopoldne
v Fran-Jozefovi šoli v Ljutomeru.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnštva in prečitavanje revizijskega zapisnika.
2. Poročilo nadzorništva o računu za l. 1907 in odobrenje istega.
3. Izločitev udov.
4. Volitev načelnštva.
5. Volitev nadzornega svetovništva in cenilne komisije.
6. Slučajni predlogi.

Ako bi ta na 8. uro sklicani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši ob 9. uri istega dne z istim dnevnim redom in v istih prostorih drugi občni zbor, kateri boče v zmislu § 38 pravil sklepal veljavno tudi ne oziraje se na število navzočih združnikov.

V LJUTOMERU, dne 8. aprila 1908.

240 1

Ludvik Babnik, načelnik.

Milan Hočevnar — Celje

135 26-20

Glavni trg št. 10

Priporoča za nakup bližajočih se velikonočnih praznikov:

popolnoma sveže in prve kakovosti rozine, civebe, grozdjice, mandelne, pignole, lešnike, fige, rožiče, bosanske češplje, arancine, citronado, čokolade, strd, maslo, pristno svinjsko mast, pšenično moko vseh števil, izvrsten čaj, rum, konjak, slivovko, vinsko žganje, brinjec in vse druge vrste žganja.

Vse vrste vrtnega in poljskega semena, ratijske, galice žvepla, bartelnovo klajno apno, kakor tudi vse vrste cerkvenih sveč, kadilo in oljčno olje Rogaške in Radajnske kisle vode in tudi vse druge mineralne vode.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo in marljivega sprejme takoj

Zvezna tiskarna v Celju.

MARIBOR! MARIBOR!

M. BERDAJS

najstarejša trgovina s semeni

priporoča svojo veliko zalogo raznih vrst deteljnega, travnega, vrtnarskega in gozdnega semena po nizki ceni. 180 12-12

Glavna zaloga za Barthelnovo klajno apno.

Glavna zaloga poljskega gipsa, najboljšje sredstvo za polje in travnike.

Častno priznanje Mariborske poljedelske razstave 1885.

MARIBOR! MARIBOR!

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KYEDER žalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130—97

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčge za potovanje, taške za v roko, palice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.